

CSALÁDFA MESÉK

feldolgozó segédanyag a Ciróka Bábszínház előadásához

Három a testvér, de egy az örökség. Kié lesz a varázslatos családi birtok, a Hársfa-lak, és főleg kié lesz Nagypapa varázslatos mesekönyve? Hát azé, akit a Hársfa-lak és a mesekönyv arra méltónak talál! De hogyan képes döntést hozni egy ház meg egy könyv? Egy ősöreg fekete macska segítségével, természetesen.

ALKOTÓK:

Dramaturg: **Veres András** • Tervező: **Grosschmid Erik**
Dalszövegíró, zeneszerző: **Cseri Hanna** • Koreográfus: **Bora Levente**
Író, rendező: **Markó Róbert**

Játsszák: **Krucsó Júlia Rita, Lendváczy Zoltán,**
Horgas Ráhel, Szekeres Máté

A segédanyagot összeállította: **Patonay Anita**

GONDOLATÉBRESZTŐ JÁTÉK

Az előadásban felmerülő problémákról 1–2. és 3–4. osztályos tanulóknak.

Játékidő: 45 perc

Cél: a három testvér kapcsolatának vizsgálatán keresztül megfogalmazni, milyen egy jó testvéri viszony.

Háttér: A feladatoknak az a célja, hogy válaszokat keressen arra a kérdésre, milyen egy jó testvéri kapcsolat? A gondolatébresztő játékok során fontos éreztetni a gyerekekkel, hogy nincsenek jó vagy rossz válaszok. Minden válasz számít! Minden válasz közelebb viheti a gyerekeket egyénekenként és osztályközösségként, hogy megértsék a testvérek közötti kapcsolatok összetett helyzetait, illetve közösen gondolkodjanak a testvéri viszonyok bonyolultságán, és a vitás szituációk esetleges megoldási javaslatain.

RÁHANGOLÓ beszélgetés

Üljünk le egy körbe.

Beszélgetés indítása (pedagógus): Hoztam egy befejezetlen mondatot. A három testvér azért viselkedett, így, mert... A három testvér olyan volt, mint... Azt kérem tőletek, hogy fejezzétek be valamelyiket.

Cél: a Családfa mesék című előadásban látott testvérek viselkedésének elemzése.

Idő: 5 perc

Amire érdemes odafigyelni: Mind a két befejezetlen mondat elhangozhat, akár egymás után is, hogy a gyerekek könnyebben meg tudják fogalmazni a gondolataikat. Ha valamelyik gondolat nem érthető a pedagógus számára, bátran kérdezzen rá, hogy az adott gyermek véleménye teret kaphasson. A megszólalások lehetnek jelentkezéshez kötöttek, nem kell mindenkinek befejezni a mondatokat, akinek van gondolata, az szólaljon meg.

2.

JELEN – Szerepek a falon

Rajzoljuk le egymás mellé Franszoá, Lili, Iván sziluettjét egy csomagolópapírra. Írjuk a sziluett fölé a neveket. Figyeljünk oda a születési sorrendre: elsőszülött Franszoá, másodszülött Lili, harmadszülött Iván. Ezeket az információkat is írjuk a nevük mellé. Tegyük le a földre a papírt vagy erősítsük fel a táblára.

Feladat: Gyűjtsünk minél több olyan külső és belső tulajdonságot, ami jellemző volt a három testvérre külön-külön. Ezután a köztük lévő kapcsolatokat tisztázzuk: Milyen Franszoá és Iván, Franszoá és Lili, Lili és Iván kapcsolata?

Cél: minél több tulajdonságot, rájuk jellemző dolgot gyűjtünk össze a három testvérről és a viszonyaikról.

Idő: 9 perc

Amire érdemes odafigyelni: A gyűjtés során a belső tulajdonságokat a sziluetten belülré, a külső tulajdonságokat kívülré írjuk. A testvérek közti kapcsolatok tisztázásánál érdemes olyan kérdésekkel megsegíteni a közös fejtést, hogy: Hogyan viselkedtek egymással? Az mit jelent, ha valaki így viselkedik a másikkal? Mennyire álltak közel vagy távol egymáshoz a testvérek? A testvéri viszonytal kapcsol-

latos fejtéseket is írjuk fel a testvérek közé a csomagolópapírra. A végén összefoglaló kérdéseket érdemes feltenni: Nézzünk most rá a három testvérrre. Milyennek látjátok a kapcsolatukat?

3.

MÚLT – Páros jelenetek

Az előbb végigbeszéltük, hogy a testvérek milyen testvérek most, a jelenben. Azt viszont nem mutatta meg az előadás, hogy hogyan váltak ilyen testvérekké.

Feladat: Álljanak párba a gyerekek. Válasszanak ki egy párost a testvérek közül: Franszoá és Iván, Franszoá és Lili, Lili és Iván. Találjanak ki egy olyan helyzetet, és játsszák el röviden, ami miatt ilyen testvérekké váltak gyerekként.

Kérdés: Mi történt a kiválasztott testvérpár között, hogy ilyenné vált a kapcsolatuk?

Cél: Megfejteti azt, hogyan viselkedtek egymással a testvérek gyerekkorunkban, hogy ilyenné vált a kapcsolatuk.

Idő: 12 perc

Amire érdemes odafigyelni: A jelenetek készítése közben a pedagógusnak érdemes a párosok között sétálni, hogy ha nehezen találunk ilyen helyzetet a gyerekek, egy-egy kérdéssel megsegítse a közös munkát. A jelenetek elkészítésére 4 percet szánjunk, utána nézze meg együtt az osztály a rövid jeleneteket. Zárásképp beszélgethünk arról, mi kellett ahhoz, hogy megromoljon vagy semleges legyen a testvérek között a kapcsolat.

4.

JÖVŐ – Mesealkotás

Az előadásban a Nagypapa könyvéből három mese hangzik el, amelyek segítenek a három testvért rádöbbeneni arra, hogy ha összetartanak, akkor könnyebben veszik az életben található akadályokat. A gyerekek többféle játéklehetőséget kapnak, melyek közül választ-

hatnak. 3-4 fős csoportokban dolgozzanak.

Feladat: Válasszanak egy ismert mesét, vagy írjanak egy mesét, ami megsegítené a testvéreket abban, hogy kiegyensúlyozott, harmonikus legyen a kapcsolatuk. Ezt a mesét fel is olvashatja a csoport, de a mese legfontosabb pillanatát állóképből meg is mutathatják, vagy el is játszhatják a gyerekek, úgy, ahogy az előadásban is láthattuk. Nézzük meg, hallgassuk meg az elkészített meséket! (6 perc írás/keresés/alkotás, és 8 perc megmutatás) Ha jelenet készítését választják a gyerekek, akkor érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy a jeleneteknek van eleje, közepe és vége.

Kérdések: Hogyan válhatnának jó testvérekké? Milyen történet lehetne még tanulságos számukra?

Cél: Rájöjjenek a gyerekek arra, hogy meséken, történeteken keresztül is közelebb kerülhetünk egy probléma megértéséhez.

Idő: 14 perc

Amire érdemes odafigyelni: A gyerekeknek segíteni kell az elején, hogy eldöntsék, melyik lehetőséget válasszák: vagy saját mese írása, kitalálása vagy már ismert mese. A formánál is érdemes segíteni: felolvassák, megmutatják vagy eljátsszák a mese legfontosabb pillanatát. (1-2. osztályos gyerekeknél nagyobb segítségre van szükség ennél a feladatnál. Érdemes a több ajánlat közül egyet felajánlani, hogy ne a meseírás vagy meglévő mese megbeszélésével, vagy a formaválasztással menjen el az idő.)

5.

ÖSSZEGZÉS – Múlt–Jelen–Jövő összekötése

Vegyük elő azt a csomagolópapírt, amin rajta van a három testvér sziluettje.

Feladat: Egészítsük ki gondolatokkal, ötletekkel a rajzot, jegyzeteljünk más színnel.

Kérdés: Mi segítene a testvéreknek abban, hogy testvérként közelebb kerüljenek egymáshoz? Miben kellene változniuk ahhoz, hogy

együttműködő testvérekké válhassanak? Mit kellene tenniük? Hogyan viselkedjenek ezek után?

Cél: Az eddig végiggondoltak, elemzések összegzése, és konstruktív, előremutató lehetőségek keresése, illetve indirekt módon rávilágítani arra, hogy a fennálló testvéri kapcsolatokon lehet változtatni.

Idő: 5 perc

Amire érdemes odafigyelni: A közös gondolkodás fókuszában az áll, hogy milyen egy jó testvér, milyen helyzetekkel, nehézségekkel jár együtt az, hogy a gyerekek jó testvérekké válhassanak.

Fontos kiemelni, hogy a drámajátékokra épülő foglalkozás során végig a történetre reflektáljunk, tartsuk a mesei, vagyis az előadás történeti keretét. A kérdéseinket, a gyerekek gondolatait ne bővítsük a realitás felé (te milyen testvér vagy, neked milyen a kapcsolatod a testvéreddel) mert a drámapedagógiai eszközök használata akkor marad biztonságos a gyerekek számára, ha megtartjuk a fikciót.

SIKERES MUNKÁT KÍVÁNUNK!

Patonay Anita,
a Perspektíva Drámaműhely drámapedagógusa

2023/2024

